

263. 6.

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(Ingezonden bij brief van 21 October 1946.)

Nu de Kamer — terecht — heeft gemeend te mogen volstaan met een verwijzing naar en een korte samenvatting van de argumenten vóór en tegen de voorstellen, welke bij de eerste behandeling in de Kamer naar voren werden gebracht, acht ook de Regeering zich ontslagen van den plicht haar standpunt opnieuw in den breede uiteen te zetten.

Het zou haar overigens ook niet gemakkelijk vallen nieuwe gezichtspunten naar voren te brengen, mede nu aan het voorstel tot verandering in het dertiende hoofdstuk na de tot standkoming in eerste lezing, voor zoover de Regeering bekend, in de vaktijdschriften vrijwel praktisch geen aandacht is gewijd.

Uit de in eerste lezing gewisselde stukken is genoegzaam gebleken, dat de Regeering de meening, dat aan verandering in het dertiende hoofdstuk geen behoefte bestaat, geenszins tot de hare kan maken. De bezwaren, aan de bestaande procedure verbonden, hebben zich meer dan eens doen gevoelen en konden slechts — ten koste van andere belangen — worden ondervangen door de ontbinding der Kamers te doen samenvallen met de periodieke verkiezingen. Dit is echter slechts mogelijk, indien de omstandigheden daartoe gunstig zijn. Dult de constellatie geen uitstel, dan staat men voor het dilemma over te gaan tot een tusschentijdsche ontbinding, ten koste van de stabiliteit in de politieke verhoudingen, dan wel de herziening uit te stellen met alle daaraan verbonden bezwaren.

Het is steeds uiterst gevaarlijk zich te wagen aan een prognose omtrent de werking van een geheel nieuw instituut. Zij, die een pleidooi houden voor handhaving van het bestaande, hebben het voordeel zich te kunnen beroepen op *ce qu'on voit*. Met wiskundige zekerheid aan te toonen, dat de thans voorgestelde procedure de vereischte stabiliteit in onze hoogste Staatswet op gelijke wijze waarborgt als de bestaande, is der Regeering niet mogelijk. De handhaving van het beroep op het volk en den eisch der — zij het iets geringere — gequalificeerde meerderheid in tweede lezing wettigen echter de uitspraak, dat ook in het nieuwe bestel de stabiliteit *voldoende* is gewaarborgd. En vormt de omstandigheid, dat het optreden van politieke conflicten, die men nog niet volledig kan overzien, niet volstrekt is uitgesloten, genoegzamen grond om het voorstel af te wijzen? Laten de leden, hier aan het woord, zich niet al te sterk leiden door een als het ware onbestemde vrees voor het onbekende? De meening, in de Kamer van verschillende zijden bij de vorige behandeling uitgesproken, dat de zaak „rondloopt”, sterkt de Regeering in de overtuiging, dan men hiervoor niet moet terugdeinzen.

Het stemde de Regeering dan ook tot voldoening, dat vele andere leden opnieuw hun instemming met het wetsontwerp betuigden.

Terecht werd er door zeer vele leden op gewezen, dat het wegnemen van de grondwettelijke belemmering tegen het uitzenden van dienstplichtigen naar Nederlandsch-Indië de mogelijkheid van een vreedzame oplossing van de situatie aldaar niet beïnvloedt. De dezer dagen tot stand gekomen wapenstilstand wijst in een geheel andere richting.

Afgescheiden van de vraag, waar de grenzen liggen van de taak, die de troepen van het Nederlandsche leger in Indië hebben te vervullen, is er geen reden om te vreezen, dat zij verder zullen gaan dan de bevelen reiken. Zelfs bij de eerste der uitgezonden troepen, die haar opleiding niet als één aaneengesloten geheel en niet systematisch hebben kunnen ontvangen, voor wie de opleiding in Nederland afgebroken en o.a. op Malakka voortgezet moest worden, heerscht een goede tucht. Des

te meer waarborgen bestaan daarvoor bij de troepen, die daarna een meer regelmatige opleiding hebben gehad.

Inderdaad ligt een begrenzing van de taak van onze troepen buiten de strekking van de aanhangige wetsvoordracht. Nu deze taak echter in het geding wordt gebracht, stelt de Regeering er prijs op deze in het algemeen aan te duiden met „bij te dragen tot herstel en handhaving van recht en veiligheid”. Te dezen te spreken van „politietak” acht de Regeering minder gelukkig in verband met den zeer beperkten zin, die gewoonlijk aan dit begrip wordt gehecht.

Hoewel het uiteraard op zichzelf beschouwd niet is uitgesloten bij de wet, welke krachtens het nieuwe Grondwetsartikel 192, indien dit wetsontwerp tot wet wordt verheven, zal moeten worden uitgevaardigd, een beperking van de taak der uit te zenden troepen op te nemen, is het niet de bedoeling van de Regeering in die richting een voorstel te doen.

De door vele leden weergegeven strekking van de wijziging van artikel 192 der Grondwet wordt door de Regeering onderschreven.

Een wetsontwerp, strekkende tot uitvoering van artikel 192 der Grondwet, zooals het in geval van aanneming van het aanhangige voorstel zal komen te luiden, is spoedshalve reeds aan den Raad van State om advies gezonden. Dit advies is thans uitgebracht. Het spreekt vanzelf, dat de Regeering de beschouwingen van het Hoog College in nauwgezette overweging moet nemen, alvorens zij haar standpunt omtrent den inhoud van het wetsontwerp definitief kan bepalen.

Zooals reeds bij de behandeling in eerste lezing is gebleken, deelt de Regeering de meening van de leden, die van oordeel waren, dat het gebruik van het woordje „een” allerminst behoeft te beletten, dat een algemeene wet betreffende de uitzending van troepen naar de Overzeesche gebiedsdeelen wordt tot stand gebracht.

De Regeering hoopt spoedig in staat te zijn haar plannen aan de Kamer te kunnen ontvouwen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

BEEL.

263. 7.

VERSLAG.

De Commissie van Rapporteurs voor de wetsontwerpen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot wijziging van de bepalingen betreffende veranderingen en tot verandering van artikel 192 van de Grondwet, is, na kennis genomen te hebben van de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag nopens deze wetsontwerpen, van oordeel, dat door deze gewisselde schrifturen de openbare beraadslaging over de voorstellen genoegzaam is voorbereid.

Vastgesteld den 25sten October 1946.

1)
SMEENK.
LOGEMANN.
DE RUITER.
STOKVIS.

1) Het lid der Commissie van Rapporteurs de heer Sassen heeft, wegens verblijf in het buitenland, niet aan de vaststelling van dit verslag medegewerkt.